

พัฒนารูปแบบการบำบัดรักษาผู้ป่วยเฮโรอีน Methadone Maintenance ในผู้ป่วยเฮโรอีน ของศูนย์บำบัดรักษายาเสพติดสงขลา

บุบผา บุญญามณีและคณะ

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง วัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบการบำบัดรักษาผู้ป่วยเฮโรอีน Methadone Maintenance และเพื่อเปรียบเทียบการบำบัดรักษารูปแบบ Methadone Maintenance กับการบำบัดรักษารูปแบบ Methadone Maintenance ร่วมกับการอบตัวด้วยสมุนไพรและดื่มน้ำสมุนไพรรางจืดในการบำบัดรักษา กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ป่วยเฮโรอีนที่มารับการบำบัดรักษาที่แผนกผู้ป่วยนอกศูนย์บำบัดรักษายาเสพติดสงขลา และผู้ป่วยที่มารับการบำบัดรักษาที่คลินิกยาเสพติดโรงพยาบาลสงขลา จำนวน 33 คน เลือกกลุ่มตัวอย่าง แบบเจาะจง แบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มควบคุม และกลุ่มทดลอง เก็บข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ใช้แบบสอบถามและการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยสอบถามผู้ป่วยทั้งสองกลุ่มและสัมภาษณ์เชิงลึกเฉพาะกลุ่มทดลอง ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือโดยหาค่าความเที่ยงตรงจากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน และหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.86 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณวิเคราะห์ด้วยสถิติร้อยละ ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า

กลุ่มทดลอง กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ เป็นเพศชาย (77.8%) อายุระหว่าง 25 – 35 ปี (55.6%) ระดับการศึกษา ชั้นประถมศึกษา (33.3%) และชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น (33.3%) ประกอบอาชีพรับจ้าง (77.8%) นับถือศาสนาพุทธ (100%) รายได้ 2,501 – 5,000 บาท (44.4%) สถานภาพคู่ (66.7%) อาศัยอยู่ในชุมชนเมือง (100%) อาศัยอยู่กับคู่สมรส (66.7%)

กลุ่มควบคุม กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ เป็นเพศชาย (100%) อายุระหว่าง 25 – 35 ปี (58.3%) ระดับการศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (33.3%) ประกอบอาชีพรับจ้าง (54.2%) นับถือศาสนาพุทธ (79.2%) มีรายได้ต่อเดือน 2,501 – 5,000 บาท (45.8%) สถานภาพคู่ (66.7%) อาศัยอยู่ในชุมชนเมือง (62.5%) และอาศัยอยู่กับคู่สมรส (66.7%)

ผลการบำบัดระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม จำแนกตามสัญญาณชีพ พบว่าสัญญาณชีพ ซึ่งประกอบด้วย ชีพจร, การหายใจ, ม่านตา, ความดันโลหิต บน – ล่าง มีผลการวัดไม่แตกต่างกัน

ผลการบำบัดระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม จำแนกตามอาการถอนพิษยาในระบบต่างๆ คือ ระบบทางเดินหายใจ, ระบบทางเดินอาหาร, ระบบกล้ามเนื้อ, ระบบกระดูก, ระบบประสาท, ระบบจิตประสาท, ระบบหลอดเลือดหัวใจและระบบสืบพันธุ์ ไม่มีความแตกต่างกัน

เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกพบว่า กลุ่มทดลองมีอาการ
ถอนพิษยาลดลง ในเรื่องของระบบกล้ามเนื้อ, ระบบกระดูก, ระบบจิตประสาทและระบบสืบพันธุ์
คือ อาการปวดเมื่อยกล้ามเนื้อ ปวดกระดูก ทูเลาอง สามารถรับประทานอาหารได้มากขึ้น ไม่มี
อารมณ์หงุดหงิด นอนหลับได้ดี และมีสมรรถภาพทางเพศดีขึ้น และผู้ป่วยทุกรายสามารถลดขนาด
ยา Methadoneลงได้